

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/20/2022
Identifikačné číslo spisu: 6317010171
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:6317010171.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 26. apríla 2023 v Bratislave v trestnej veci obvinenej F. J. pre obzvlášť závažný zločin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvinenej F. J. podanom proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/15/2020, z 22. júna 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej F. J. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Brezno, sp. zn. 1T/75/2017, z 2. októbra 2019 bola obvinená F. J. uznaná za vinnú zo spáchania obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustila na tom skutkovom základe, že

ako konateľka obchodnej spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., so sídlom Rádayho 8, Lučenec, IČO: 35 852 941, v mene predávajúceho, spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., dňa 30. júla 2009 na Notárskom úrade JUDr. F. P., notárky so sídlom v E., V. F. XX, podpísala s kupujúcim D. B., nar. XX. F. XXXX v E., trvale bytom E., ul. E. Q. XXX/XX, kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX vedenom Katastrálnym Ú. B. B., Správa katastra E., obec E., katastrálne územie E., v podiele X/X, a to parcelné číslo XXX/X o výmere 116 m² - zastavané plochy a nádvoria a súpisné číslo XXXX na parcele číslo XXX/X - stavby - Administratívno-bytový komplex 1. ESO - penzión H a po podpise kúpnej zmluvy mala prevziať od kupujúceho hotovosť vo výške kúpnej ceny 215.760,00 Eur, ktorú do obchodnej spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., nevložila, pretože túto vôbec neprevzala napriek tomu, že kupujúcemu prevzatie tejto sumy podpísala na príjmovom a výdavkom bločku, pričom tak vedome porušila ustanovenie § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka o povinnosti konateľov obchodných spoločností a svojim konaním tak spôsobila obchodnej spoločnosti SILICATE WORLD, s. r. o., Maloveská 68, Lučenec (od 1. septembra 2015 zmena názvu spoločnosti, predtým SLOVAKWOOD, s. r. o.), škodu vo výške nie menej ako 215.760,00 Eur.

Za to okresný súd uložil menovanej podľa § 237 ods. 4 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. j) Trestného zákona, s poukazom na § 38 ods. 2, ods. 3, ods. 8 Trestného zákona a s použitím § 39 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona s odkazom na čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, na výkon ktorého obvinenú zaradil podľa § 48 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 Trestného zákona do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Okresný súd zároveň obvinenej uložil podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad vo výmere 1 (jeden) rok a podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodenú spoločnosť SILICATE WORLD, s. r. o., Lučenec s nárokom na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací rozhodol na podklade odvolania podaného obvinenou rozsudkom, sp. zn. 5To/15/2020, z 22. júna 2021 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu ako aj vo výroku o ochrannom opatrení. Postupujúc na podklade § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenej uložil podľa § 237 ods. 4 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 36 písm. j) Trestného zákona a s poukazom na § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona za použitia § 39 ods. 1 Trestného zákona za súčasného odkazu na čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, ktorého výkon menovanej podľa § 49 ods. 1 písm. a), resp. § 51 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil a uložil probačný dohľad nad správaním obvinenej v skúšobnej dobe vo výmere 4 (štyri) roky; napokon odvolací súd uložil obvinenej J. podľa § 51 ods. 2, ods. 4, písm. k) Trestného zákona povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Proti rozsudku krajského súdu podala obvinená F. J. dovolanie s poukazom na údajné naplnenie výlučne jediného dovolacieho dôvodu, a síce dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní uviedla:

„ ... súdej vec nesprávne právne posúdili, keď opomenuli dôsledne vyhodnotiť postavenie obvinenej v čase, kedy malo ku skutku dôjsť, vo vzťahu k ustanoveniu § 237 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého páchatelom trestného činu (prečinu či zločinu) môže byť len subjekt so špeciálnym postavením". S poukazom na závery vyjadrené v R 28/1992 obvinená konštatovala, že „ ... postavenie osoby, ktorá má osobitne uložené povinnosti pri správe cudzieho majetku, musí podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona vyplývať zo všeobecne záväzného právneho predpisu, právoplatného rozhodnutia súdu alebo zo zmluvy. Z takto vymedzenej skutkovej podstaty vyplýva, že ak osoba takéto postavenie, ktoré jej vyplýva zo všeobecne záväzného právneho predpisu, právoplatného rozhodnutia súdu alebo zo zmluvy stratí, čo je objektívne preukázateľný fakt, nemôže svojim konaním naplniť zákonné znaky skutkovej podstaty podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona. Obvinenej sa kladie za vinu podpis kúpnej zmluvy na predaj nehnuteľnosti vo vlastníctve obchodnej spoločnosti 30. júla 2009 v pozícii konateľa tejto spoločnosti, ako aj podpis príjmového pokladničného dokladu o prevzatí kúpnej ceny 215.760,00 Eur za predanú nehnuteľnosť napriek tomu, že túto neprevzala, a teda nevložila (lebo ani nemohla) do majetku obchodnej spoločnosti. Obvinená však už od 22. júla 2009 nebola konateľkou spoločnosti, za ktorú mala 30. júla 2009 uzatvárať kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, ktorú skutočnosť osvedčuje verejná listina, výpis z obchodného registra spoločnosti SLOVAKIAN WOOD, s. r. o. (vtedy Slovakwood, s. r. o.). Obvinená prostredníctvom obhajcu namietala, že v čase, kedy mala spáchať skutok, už objektívne (zo zákona - úpravy Obchodného zákonníka upravujúcej zánik funkcie konateľa) nemala špeciálne postavenie, ktoré vyžaduje § 237 ods. 1 Trestného zákona. Odvolací súd sa s týmto argumentom obhajoby nestotožnil, keď vychádzal z toho, že zmena údajov o funkcii konateľa bola vo vzťahu k tretím osobám účinná až od 22. septembra 2009, kedy boli údaje o zmene konateľa zverejnené v Obchodnom registri a tiež z toho, že sama obvinená konala pri podpise zmluvy v presvedčení, že konateľkou je. Toto ... je nesprávnym právnym posúdením § 237 ods. 1 Trestného zákona vo vzťahu k možnému páchatelovi tohto skutku ako špeciálneho subjektu. Objektom trestného činu je cudzí majetok vo vzťahu, ku ktorému musí mať páchatel osobitnú povinnosť; rozhodujúci je teda vzťah, objektívny, zákonom daný, obvinenej k obchodnej spoločnosti (v čase podpisu zmluvy) s obchodným menom SLOVAKWOOD, s. r. o., a nie k tretím osobám, s ktorými obvinená uzatvárala kúpnu zmluvu a v

prospech ktorých vystavila potvrdenie o prevzatí kúpnej ceny, hoci kúpnu cenu neprevzala. Skutočnosť, že zánik funkcie konateľa bol zverejnený v Obchodnom vestníku až 22. septembra 2009 neznamená, že k zániku funkcie konateľa došlo tomuto dátumu. V samotnom výpise z obchodného registra sa uvádza u obvinenej F. J.; Vznik funkcie: 8. 8. 2008; Skončenie funkcie: 22.7.2009'. Zápis tohto údajja je vykonaný potom, ako prebehlo na súde konanie o zmene údajov v obchodnom registri, v rámci ktorého súd posúdil súlad listín predložených k zápisu údajov, ako aj súlad zapisovaných údajov so zákonom. Trestnoprávnu zodpovednosť obvinenej za porušovanie povinností pri správe cudzieho majetku nezakladá ani fakt, že hoci už konateľkou spoločnosti po formálnoprávnej stránke nebola, domnievala sa, že pri podpise zmluvy koná ako konateľka spoločnosti, nakoľko spoločnosť jej vzdanie sa funkcie konateľa nezobrala na vedomie na zasadnutí valného zhromaždenia. Obhajoba už pri podávaní odvolania poukazovala na to, že ak súd posúdil konanie osoby, ktorá v čase spáchania skutku objektívne už nie je konateľom spoločnosti, za porušenie povinností konateľa podľa § 135a Obchodného zákonníka, ktoré už osoba objektívne nemala a nemohla ich teda ani dodržať, ani porušiť, je extenzívnym výkladom § 237 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý postup je nesprávnym právnym posúdením a porušením § 8 Trestného zákona ... ďalším pojmovým znakom skutkovej podstaty trestného činu podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona je spôsobenie škody (cudzej) osobe, voči ktorej mal páchatel' povinnosť (zákonnú, súdom určenú alebo zmluvnú) spravovať jej majetok ... zástupca poškodenej obchodnej spoločnosti ... vyhlásil, že žiadna škoda poškodenej spoločnosti nevznikla a náhradu škody si neuplatňuje. Ak súd napriek takémuto vyhláseniu zástupcu poškodeného uznal obvinenú vinnou, je jeho rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Aj bez takéhoto vyhlásenia poškodeného súdy z dokazovania a zisteného skutkového stavu nevyvodili správne právne závery.

Dôkazy preukázali, že:

I. obvinená v čase podpisu kúpnej zmluvy už nebola konateľkou spoločnosti, a teda nemohla spoločnosť svojim konaním a právnymi úkonmi zaväzovať, a teda nemohla ani platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na tretiu osobu; škodou nemôže byť strata vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pretože k tej, napriek aktuálnemu zápisu na liste vlastníctva nedošlo, vlastnícke právo sa nepremieňuje a prechodu vlastníctva na kupujúceho bráni zásada nemo plus iuris, obvinená teda mohla podpisom kúpnej zmluvy zaviazat' len samu seba, nie však spoločnosť;

II.) obvinená v kúpnej zmluve uvedenú kúpnu cenu 215.760,00 Eur napriek podpisu príjmového dokladu od kupujúceho nikdy neprevzala; ak obvinená kúpnu cenu neprevzala, hoci podpísala príjmový doklad, nemohla spoločnosti spôsobiť škodu tým, že ju nevložíla do majetku spoločnosti, obzvlášť nie v situácii, ak by podpisom zmluvy nemohla spôsobiť prevod vlastníckeho práva na tretiu osobu, keďže nekonala ako štatutárny zástupca spoločnosti, hoci sa domnievala, že konateľkou ešte je; naopak prevzatím kúpnej ceny by došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane obvinenej, pretože vlastnícke právo k nehnuteľnosti platne nepreviedla;

III.) ak by malo byť škodou to, že hoci nedošlo k platnému uzatvoreniu kúpnej zmluvy, ale stále je na liste vlastníctva zapísaný iný vlastník než obchodná spoločnosť, za ktorú neplatne konala obvinená, tu obhajoba namieta nedostatok príčinnej súvislosti medzi následkom (zápisom tretej osoby) a konaním obvinenej - z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nová konateľka obchodnej spoločnosti ... bezodkladne vykonala právne kroky, aby sa zabránilo prevodu nehnuteľnosti na tretiu osobu a z nej na ďalšie osoby a na súd podala žalobu o určenie vlastníckeho práva, v tejto veci však bolo konanie zastavené v dôsledku nečinnosti samotnej poškodenej, na čo obvinená nemala dosah a nevedela tomu zabrániť, keďže už nebola konateľkou spoločnosti,

IV.) obvinená nikdy neodovzdala žiadnym tretím osobám do užívania a držby predmetnú nehnuteľnosť, to urobila poškodená spoločnosť a osoby za ňu konajúce.

V kontexte vyššie uvedeného je konštatovanie poškodeného na verejnom zasadnutí, že mu škoda konaním poškodenej nevznikla nielen v súlade s vykonanými dôkazmi, ale aj vecne správne. V prípade trestných činov, kde je pojmovým znakom skutkovej podstaty spáchanie škody nasleduje okrem trestnoprávnej povinnosti aj občianskoprávna povinnosť odsúdeného nahradiť poškodenému škodu spôsobenú trestnou činnosťou. Okresný súd odkázal poškodenú spoločnosť ... s nárokom na náhradu škody na civilný proces, v ktorom však nemôže uspieť ohľadom nároku na zaplatenie kúpnej ceny, pretože v príčinnej súvislosti s konaním obvinenej táto škoda nie je. Úspešná by mohla byť ohľadom nákladov a trov právneho zastupovania súvisiacich s konaním o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, jej vydaním do užívania naspäť spoločnosti (aj keď užívanie spoločnosti tretími osobami

obvinená nezavinila a nemôže zodpovedať za škodu s tým súvisiacu). Výsledok civilného sporového konania o náhradu škody spôsobenej trestnou činnosťou nemusí bezprostredne súvisieť s rozhodovaním súdov v trestnom konaní. Ak je však reálna výška škody v obrovskom nepomere ku škode, ktorá je kvalifikačným znakom skutkovej podstaty a na jej základe bola obvinená uznaná vinnou podľa § 237 ods. 4 Trestného zákona, je posúdenie výšky škody v konaní nesprávnym právnym posúdením, ktoré zakladá dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinená navrhuje, aby:

- dovolací súd postupom podľa § 382a Trestného poriadku rozhodol podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku a vyslovil rozsudkom porušenie zákona v neprospech obvinenej v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku,
- podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici ..., prípadne aj Okresného súdu Brezno ... a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol".

K dovolaniu menovanej sa vyjadril prokurátor nasledovne:

„Zastávam názor, že obžaloba (ešte pod sp. zn. 2 Pv 390/14/6609) na obvinenú F. J. bola podaná dôvodne, na dostatočne zistených skutkových základoch, ktoré v rámci dokazovania na hlavných pojednávaniach súdu boli potvrdené, a ktoré tvorili základ konečného rozhodnutia súdu, resp. súdov. Dôvodnosť rozhodnutí súdov je objektívne a správne zdôvodnená v obsiahlych dôvodoch napadnutých rozsudkoch, a to chronologickým a logickým zdôvodnením, s ktorého obsahom je možné sa jednoznačne stotožniť. Z tohto dôvodu nie je potrebné opätovne citovať jednotlivé state napadnutých rozsudkov súdov. Pokiaľ sa odsúdená v dovolacích dôvodoch, v snahe narušiť objektívne vyhodnotenie získaných dôkazov zo strany súdu, domáha toho, že už v tom čase, keď podpísala kúpnu zmluvu, nebola konateľkou spoločnosti, a teda nemohla spáchať daný čin, dávam do pozornosti jej vyjadrenie z hlavného pojednávania na súde, keď uviedla citujem „Pri podpise zmluvy 30. júla 2009 túto zmluvu podpísala a konala v domnení, že je stále konateľom spoločnosti“. Túto skutočnosť pojal do odôvodnenia rozsudku aj prvostupňový súd (str. 5 ods. 4). Sama tak deklarovala a konala ako konateľka spoločnosti a v záujme spoločnosti, ktorú ako konateľka zastupovala. Navyše potvrdila, že nevedela, že bola na možnom valnom zhromaždení urobená zmena v osobe konateľa spoločnosti. Namietaná neexistencia špeciálneho subjektu na spáchanie žalovaného trestného činu, je vyvrátená špecifikovaním takéhoto subjektu nielen v skutkovej, ale aj v právnej vete, či už obžaloby ako aj rozsudku prvostupňového súdu, ktorý tieto okolnosti podrobne a správne vyhodnotil v odôvodnení rozsudku (str. 16-17). Pokiaľ sa dovolateľka domáha aj toho, že ona spoločnosti, ktorú zastupovala nespôsobilá škodu, lebo nehnuteľnosť je naďalej vo vlastníctve spoločnosti, si dovoľím uviesť, že takýto stav je daný aktuálne, nie však čase, kedy uzatvorila kúpnu zmluvu. Po jej podpise, a overení podpisov na notárskom úrade došlo k zmene vlastníckych vzťahov, ktoré boli neskôr validované inými rozhodnutiami súdov, v osobitných konaniach. Rozhodnutím o predaji nehnuteľnosti a podpisom kúpnej zmluvy došlo k odňatiu dispozičného práva pôvodného vlastníka, teda spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., a teda možnosti nakladania s ňou. Ku neprevzatej sume za predaj nehnuteľnosti samotná odsúdená na hlavnom pojednávaní uviedla, že táto skutočnosť je pravdivá, dôverovala kupujúcim, že jej resp. spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., kúpnu sumu vyplatia, avšak k tomu nedošlo. mala pocit, že bola oklamaná. Jej výpoveď potvrdilo aj odborné vyjadrenie znalca z odboru elektrotechnika, riadiaca a výpočtová technika, z ktorého záverov je zrejmé, že vyhodnotením obsahu mobilného telefónu zn. Sony Ericson W508, bielej farby, IMEI: XXXXXXXXX-XXXXX-X, pamäťovej karty SanDisk M2 1 GB číslo XXXXXXXXXXXX DPT, SIM karty s označením XXXXXXXXXXXXXB a SIM karty s označením XXXXXXXXXXXXX, ktoré v tom čase používala obvinená F. J.. Zo záverov odborného vyjadrenia vyplýva, že teraz už odsúdená F. J. formou SMS správ urgovala neuhradenú kúpnu cenu za nehnuteľnosť, ktorá je predmetom tohto konania, od D. B.. Samotný znalec túto skutočnosť potvrdil aj vo svojom výsluchu. Suma neuhradenej kúpnej ceny tvorí kvalifikačný znak konania odsúdenej F. J.. Vyššie uvedené skutočnosti vo svojom súhrne tvoria dostatočný podklad na správne rozhodnutie súdu, resp. súdov, a preto ich rozhodnutia možno považovať za správne a zákonné. Z tohto dôvodu preto pokladám dovolanie odsúdenej F. J. za nedôvodné, a navrhujem ho preto v zmysle § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietnuť“.

Na vyjadrenie prokurátora k podanému dovolaniu v stručnosti replikou reagovala obvinená, ktorá uviedla, že: „ ... obvinená v reakcii na vyjadrenie prokurátora uvádza, že toto v časti, kedy uvádza , ... pokiaľ sa odsúdená v dovolacích dôvodoch, v snahe narušiť objektívne vyhodnotenie získaných dôkazov zo strany súdu, domáha toho, že už v tom čase, keď podpísala kúpnu zmluvu nebola konateľkou spoločnosti, a teda nemohla spáchať daný čin, dávam do pozornosti jej vyjadrenie z hlavného pojednávania na súde,’ len potvrdzuje právny názor, ktorý je podľa obvinenej nesprávnym právnym posúdením, čo obvinená podrobne zdôvodnila v bodoch 18 až 21 dovolania. Súčasne je vyjadrenie prokuratúry aj nepochopením právnej argumentácie obhajoby, pretože táto sa nesnaží, a pre odôvodnenie svojho právneho názoru ani nepotrebuje „ narušiť objektívne vyhodnotenie dôkazov“ vo vzťahu k tomu, čo si o svojom postavení myslela, alebo nemyslela obvinená, teda či sa domnievala, že konateľkou je, alebo nie je, keď podpisovala zmluvu a príjmový doklad. Pre ustálenie, či obvinená naplnila zákonné znaky skutkovej podstaty podľa § 237 Trestného zákona (v dovolaní v bode 21 je v dôsledku písárskej chyby nesprávne uvedený Trestný poriadok), nie je relevantné, čo si o svojom postavení myslela obvinená, ale či takéto postavenie objektívne mala. Páchatel' trestného činu porušovania povinností pri správe cudzieho majetku, spôsobí škodu tým, že poruší všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenú alebo povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím súdu alebo vyplývajúcu zo zmluvy. Ak takúto povinnosť páchatel' v čase spáchania skutku nemá, nemôže ju porušiť, ani v prípade, ak by sa domnieval, že takúto povinnosť má, pretože v jeho prípade absentuje naplnenie zákonných znakov skutkovej podstaty podľa § 237 odsek 1 Trestného zákona. Nemožno súhlasiť ani s právnym názorom prokurátora vo vzťahu k namietanej neexistencii škody na strane spoločnosti stratou vlastníckeho práva, vyjadreným nasledovne , ... pokiaľ sa dovolateľka domáha aj toho, že ona spoločnosti, ktorú zastupovala nespôsobila škodu, lebo nehnuteľnosť je naďalej vo vlastníctve spoločnosti, si dovoľím uviesť, že takýto stav je daný aktuálne, nie však čase, kedy uzatvorila kúpnu zmluvu. Po jej podpise, a overení podpisov na notárskom úrade došlo k zmene vlastníckych vzťahov, ktoré boli neskôr validované inými rozhodnutiami súdov, v osobitných konaniach. Rozhodnutím o predaji nehnuteľnosti a podpisom kúpnej zmluvy došlo k odňatiu dispozičného práva pôvodného vlastníka, teda spoločnosti SLOVAKWOOD, s. r. o., a teda možnosti nakladania s ňou. V prvom rade je nutné uviesť, že nie je zjavné, z čoho vychádza prokurátor, keď tvrdí, že námietka obvinenej, že nehnuteľnosť je stále vo vlastníctve údajne poškodenej spoločnosti, za ktorú konala obvinená pri podpise zmluvy, je aktuálna teraz, nie však v čase, kedy uzatvorila kúpnu zmluvu. Aj dnes, teda 7. marca 2022 je na liste vlastníctva číslo XXXXX pre katastrálne územie E., je zapísaný kupujúci z neplatne uzatvorenej kúpnej zmluvy pán D. B., narodený XX. F. XXXX, bytom L. Q. X, XXXXX E.. Konštatovanie prokurátora vychádza z nedôslednej znalosti skutkového stavu. Stav navodený kúpnu zmluvou nebol do dnešného dňa validovaný žiadnym rozhodnutím súdu v civilných sporových konaniach, napriek tomu platí právna argumentácia obvinenej uvedená v dovolaní pod bodom 26 dovolania. Pán D. B. napriek zápisu na liste vlastníctva, sa vlastníkom nestal, pretože nadobudol vlastnícke práva od nevlastníka, od obvinenej, ktorá v čase podpisu zmluvy mohla zaväzovať len samu seba, nie však spoločnosť, ktorej konateľkou v tom čase už nebola. Neprevzatie kúpnej ceny, ako skutkový záver vyvedený súdmi z dokazovania obvinená nenamietala, naopak poukázala naň, ako na dôležitý skutkový záver. Ak totiž nedošlo k zaplateniu kúpnej ceny zo strana D. B., o to menej je možné ho považovať za právoplatného vlastníka nehnuteľnosti, hoci je stále zapísaný na liste vlastníctva. Prokurátor sa nevyjadril k vyhláseniu zástupcu poškodeného na verejnom zasadnutí na krajskom súde o tom, že konaním obvinenej žiadna škoda nevznikla. Obvinená trvá na podanom dovolaní a jeho dôvodoch, a navrhuje, aby mu najvyšší súd v celom rozsahu vyhovel". K tomu obvinená priložila výpis z listu vlastníctva č. XXXXX zo 7. marca 2022.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinená pred jeho

podaním využila svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru že dovolanie obvinenej F. J. je potrebné odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že v predmetnej trestnej veci nemožno konštatovať naplnenie obvinenou označeného dôvodu dovolania a ani žiadneho iného dovolacieho dôvodu.

Nielen z označenia dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré zákonodarca kvalifikuje ako opodstatňujúce podanie odvolania sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do právoplatnosti rozhodnutia (napadnutého dovolaním), ktorá je zásadnou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktno obmedzené, aby sa potenciálne širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala pre konanie pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inšancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu. Nesprávnosť zisteného skutku v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Trestného poriadku nemožno konštatovať, ak si okolnosti

uvedené v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku navzájom odporujú. Dotknutý dovolací dôvod je v takom prípade splnený, ak niektorá z odporujúcich si okolností odôvodňuje použitie inej než preskúmvanej právnej kvalifikácie skutku.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

V zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, je dovolací súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili sudy nižšej inštancie, pričom nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré skôr vo veci konajúce sudy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. To znamená, že v dovolacom konaní iniciovanom obvineným niet právne významného priestoru pre ďalšiu obhajobnú argumentáciu charakteru typického pre konanie pred súdom prvého stupňa, resp. pre odvolacie konanie. Ako príklad takto formulovanej argumentácie obvinenej poslúžia napríklad námietky vo vyššie podrobným spôsobom citovanom znení, ktoré najvyšší súd na tomto mieste v stručnosti zopakuje:

- „, ... obvinená však už od 22. júla 2009 nebola konateľkou spoločnosti, za ktorú mala 30. júla 2009 uzatvárať kúpnu zmluvu o prevode nehnuteľností, ktorú skutočnosť osvedčuje verejná listina, výpis z obchodného registra spoločnosti SLOVAKIAN WOOD, s. r. o.“,

- „, ... obvinená prostredníctvom obhajcu namietala, že v čase, kedy mala spáchať skutok, už objektívne (zo zákona - úpravy Obchodného zákonníka upravujúcej zánik funkcie konateľa) nemala špeciálne postavenie, ktoré vyžaduje § 237 ods. 1 Trestného zákona“,

- „, ... dôkazy preukázali, že obvinená v čase podpisu kúpnej zmluvy už nebola konateľkou spoločnosti, a teda nemohla spoločnosť svojím konaním a právnymi úkonmi zaväzovať, a teda nemohla ani platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na tretiu osobu; škodou nemôže byť strata vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, pretože k tej, napriek aktuálnemu zápisu na liste vlastníctva nedošlo, vlastnícke právo sa nepremlčuje a prechodu vlastníctva na kupujúceho bráni zásada nemo plus iuris, obvinená teda mohla podpisom kúpnej zmluvy zaviazat' len samu seba, nie však spoločnosť“,

- „, ... obvinená v kúpnej zmluve uvedenú kúpnu cenu 215.760,00 Eur napriek podpisu príjmového dokladu od kupujúceho nikdy neprevzala; ak obvinená kúpnu cenu neprevzala, hoci podpísala príjmový doklad, nemohla spoločnosti spôsobiť škodu tým, že ju nevložila do majetku spoločnosti“ a pod.

Z uvedeného je zrejmé, že argumentácia obvinenej je skutkového charakteru (obvinená nesúhlasí so skutkovými závermi konajúcich súdov, odmieta svoju vinu, alebo „reinterpretuje“ už právoplatnými súdnymi rozhodnutiami ustálené skutkové závery spôsobom „nebolo to tak, ale takto“).

Najvyšší súd poznamenáva, že pre úspešné použitie dovolacích námietok nestačí len formálne použiť napríklad pojem právny záver, ak z materiálneho hľadiska obvinená ako dovolateľka napáda zjavne skutkový záver. Jedine právne námietky by pritom bolo možné považovať za relevantné a bolo by potrebné sa nimi aj skutočne zaoberať v dovolacom konaní.

Preto ak obvinená argumentuje tým, že v čase skutku nebola konateľkou (hoci má aj pravdu), pre najvyšší súd je záväzná, znenie skutku, z ktorého vyplýva, že spáchala trestný čin ako konateľka. Najvyšší súd je znením skutku plne viazaný a v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku tak nemôže na podklade dôkazov v spise, inak ako sudy nižších stupňov vysloviť, že v čase činu skutočne konateľkou nebola, pretože to by predpokladalo zásah do skutkových zistení súdov nižších stupňov. Dovolací súd by sa mohol týmito dovolacími námietkami zaoberať len vtedy, ak by dovolanie podal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku čo sa nestalo.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nemôže napĺňať ani poukaz obvinenej

na to, že v konaní nebola vykonaným dokazovaním „správne“ preukázaná subjektívna, resp. objektívna stránka trestného činu s odkazom na ňou uvádzanú vlastnú interpretáciu skutkového deja. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu. Tento vzťah nie je možno skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavil v jeho konaní, ktorý je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Zavinenie je ako subjektívna stránka trestného činu znovu vždy preukazované zásadne na základe konkrétnych skutkových okolností, ktoré v konaní o dovolaní nie je možné preskúmať (samozrejme znova okrem už označenej procesnej situácie, keď je subjektom podávajúcim dovolanie minister spravodlivosti v tam uvedenom rozsahu uplatniteľných dovolacích námietok).

Opäť pritom platí, že ak sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými (ale tiež právnymi) závermi súdu prvého stupňa a tieto považoval sa dostatočne preukázané vykonanými dôkazmi, nie je najvyšší súd oprávnený na ďalšie prehodnocovanie materiálnych dôvodov ustálených súdmi nižšieho stupňa. To znamená, že najvyšší súd nie je oprávnený skúmať, či súdy nižšej inštancie vykonali, prípadne vyhodnotili určité dôkazné prostriedky „správnym“ spôsobom. Uvedené primerane platí aj pre takto získané poznatky slúžiace na ustálenie skutkového stavu v miere spoľahlivo postačujúcej pre spravodlivé rozhodnutie vo veci.

Dovolací súd v nadväznosti na vyššie vyjadrené dodáva, že konanie páchatel'a opísané v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa je následne možné plynulo „pretaviť“ do jedného z prvkov objektívnej stránky trestného činu, ktorú predstavujú okrem konania i následok a príčinný vzťah (kauzálny nexus) medzi konaním a následkom. Pri páchaní trestného činu ide vždy o ľudské konanie (resp. opomenutie konania), t. j. prejav vôle trestnoprávne zodpovedného subjektu vo vonkajšom svete, ktoré v sebe poníma tak vôľovú - vnútornú - zložku (psychické pochody, myšlienky a rozhodnutia páchatel'a) ako aj fyzickú - vonkajšiu - zložku (táto sa prejavuje buď aktívnym pohybom, resp. zdržaním sa takého pohybu, resp. inej formy konania formou opomenutia). Preto platí, že ak nie je v dovolacom konaní možné skúmať vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, nemožno prirodzene skúmať ani prejav tohto vnútorného vzťahu demonštrovaného v konkrétnom konaní páchatel'a (k objektívnej stránke).

V danom prípade sú totiž oba vyššie označené obligatórne znaky skutkovej podstaty trestného činu zreteľne vyjadrené v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, ktorá je tak súladná s nadväzujúcou právnou vetou označeného rozsudku. Predmetom dovolacieho prieskumu s poukazom na uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť už len právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného súdmi prvého a druhého stupňa, ale nikdy nie samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktorú nie je možné akokoľvek dopĺňať alebo meniť.

Pre najvyšší súd je v zmysle uvedeného kľúčovým ustálenie skutku v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu. Tam opísanému skutkovému stavu zodpovedá právna kvalifikácia - posúdenie konania obvinenej ako obzvlášť závažného zločinu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1, ods. 4 písm. a) Trestného zákona, nakoľko použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Čo sa týka vyhodnotenia vykonaného dokazovania skôr vo veci konajúcimi súdmi v zmysle zostávajúcej dovolacej námietky obvineného, najvyšší súd zdôrazňuje, že v rámci svojej rozhodovacej praxe ustálil, že ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť (úmysel, motív, konanie, následok a pod.) považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok a nie akési „prehodnocovanie“ správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu, ktorý je, zjednodušene povedané, množinou skutkových otázok.

Podstatným je fakt, že pokiaľ neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku, nemožno takéto skutkové preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku - konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že súdy mali posudzovať súhrn dôkazov v tom smere, či tvoria, alebo netvoria logickú a ničím neprerušovanú a uzavretú sústavu vzájomne sa dopĺňujúcich dôkazov.

Najvyšší súd poznamenáva, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ak by sa tak stalo, najvyšší súd by neprípustne zasahoval do priebehu dokazovania jeho opätovným prehodnocovaním a iným hodnotením skutkových zistení, ako to učinili súdy nižších stupňov.

Preto najvyšší súd uzatvára, že ani táto námietka obvineného a s tým súvisiaca argumentácia nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný). Vyššie uvedený záver zodpovedá zákonu, doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 odsek 3 Trestného poriadku.

Čo sa týka námietky obvinenej spočívajúcej v spochybnení správnosti záveru súdov nižšieho stupňa ohľadne výroku o odkázaní poškodenej spoločnosti s nárokom na náhradu škody postupom podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku na civilný proces (a tak atakujúc údajné „spochybnenie“ výroku o vine vo vzťahu k spôsobenému následku v porovnaní so zmieneným výrokom podľa naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku) tak treba poznamenať, že už krajský súd poukázal na konštatovanie splnomocnenca poškodenej spoločnosti, ktorý uviedol, že predmetná obchodná spoločnosť si voči menovanej neuplatňuje a ani nebude uplatňovať nárok na náhradu škody. Najvyšší súd si je samozrejme vedomý obsahu a významu ustanovenia § 288 ods. 1 Trestného poriadku zvlášť v spojitosti s § 287 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku. Platí však, že postup podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku je celkom zjavne logický a zodpovedajúci spravodlivému usporiadaniu práv a povinností subjektov trestného konania vo fáze po „správoplatnení“ rozhodnutia vo veci samej príkladmo aj vtedy, ak priznaniu nároku bráni prekážka spočívajúca v prebiehajúcom civilnom sporovom konaní. Zákonodarca totiž nijak nepodmieňuje postup podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku právoplatným skončením civilného sporového konania na podklade civilnej žaloby - naopak, pre takéto postup postačuje len podanie žaloby na príslušný civilný súd. Rovnako tak platí, že skutková veta odsudzujúceho rozsudku súdu prvého stupňa obsahuje obligatórny znak skutkovej podstaty príslušného trestného činu (porušenie všeobecne záväzným právnym predpisom ustanovenej povinnosti - konkretizovaná ako vedomé porušenie § 135a ods. 1 Obchodného zákonníka). Najvyšší súd v tomto smere poukazuje aj na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré si v príslušnej a tomu zodpovedajúcej časti ako zákonne súladné a vecne správne osvojil (vid' str. 24 odsek posledný a nasl.), pričom akcentuje, že v predmetnej trestnej veci niet sporu o tom, aká je hodnota minimálne stanovenej výšky spôsobenej škody - nejednoznačným je výsledok civilných sporových konaní, ktorých predmetom je mimo iného aj rozhodovanie o žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom zmienenej kúpnej zmluvy a v čase konania a rozhodovania v riadnom opravnom konaní neboli preukázateľné právoplatne skončené.

Podstata, že došlo ku spôsobeniu škodového následku najmenej v uvedenej výške, je preto jednoznačne vyplývajúca jednak z výrokovej časti rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj z odôvodnení skôr vo veci konajúcich súdov. Tým nie je dotknutý záver, že precizovanie výšky škody (naviac vypočítanej pomerne zmätočným „duplicitným“ spôsobom spočívajúcich v dvoch „sriemerovaných“ alternatívach

strany poškodenej spoločnosti) by celkom zrejme presiahlo potreby trestného konania a jeho základného účelu vymedzeného v § 1 Trestného poriadku. Preto možno označiť záver okresného a krajského súdu i v tejto časti za vecne správny a nijak nespochybňujúci záver o výške spôsobenej škody - naopak, najvyššiemu súdu sa javí namieste, aby trestný súd v obdobných prípadoch nesuploval úlohy, ktoré náležia civilným súdom prejednávajúcim a rozhodujúcim súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci (§ 3 Civilného sporového poriadku) a postupoval tak, ako tomu bolo v trestnej veci obvinenej.

Riadiac sa skôr vyjadrenými právnymi úvahami dospel najvyšší súd k záveru, že v trestnej veci obvinenej F. J. nebol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ako ani žiaden iný, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.